

Házszentelés*

„Minden ház családok élettörténetét tartja négy fal között, megőrizve az ott mozgó szeretet titkait. Ezekre a házakra áldást vinni olyan, mint meghívni Istent lelkünk szobáiba, hogy Neki is tetsző lehessen ez a sajátos, belső mozgás és megszólalhasson ott, ahol az ember szavai már erőtleneek. [...] Szociográfiának is mondhatnánk ezt a kis könyvecskét, mert megörökít, de nem tekinthetünk el attól a finom érzékenységtől, ami Molnár Rózsa gondolati líráját jellemzi. [...] A nyelvjárás, a táj által megkövült szókapcsolatok, a párbeszéd eredeti és személyes értékeit közvetítenek az olvasónak. Mintha Rábé és Majdány életének egyetlen hónapja elevenedne meg előttünk. Ki gondolná, hogy harminc történeten keresztül az elmúlt száz esztendő kerül könyvbe.”

(Bogdán József)

A hó lassan pillinkézni kezd. Az utcákra vékony csipkét horgol. Az északi szél bele-belemar arcunkba, összébb vonjuk magunkon a kabátgallért. Sekrestyésem nagydarab ember, egyfolytában mesél. Szavaival derűt ébreszt, szívet melegenget. Lelkemet észrevétlenül csomagolja ki búzaérlelő szavaival, hogy a búzaszemek kenyérré váljanak, míg csizmáinkat le nem veregetjük a házak küszöbe előtt, ahová a Kisjézus áldását hozzuk.

Épphogy elmúlt vízkereszt.

Három király, a kántor, a sekrestyés és jómagam elindulunk, hogy megkeressük Megváltónkat az emberi szívekben.

„Királyok volnánk”, de itt, a 21. század legelején a királyok szegények. Se aranyunk, se tömjénünk, se mirhánk. Magunkat visszük abban a reményben, hogy a megtört, fáradt emberek szemében visszamosolyog rólunk az Isten Fia. Mindig éltek szegény emberek a földön, mindig voltak nyomorgatott lelkek, de még soha ennyi szeretethiánytól sorvadozó.

A szegénység ma már nem az étlenség, nem a hat gyereknek egy cipő, hanem a hat pár cipő egy gyereknek. A sok kevés lett. A van nincset ér. Van az embereknek házuk, kertjük, földjük... és van csöndjük. Félhomály lepi a szobákat és szelízetlenség. A régi jónak konzerválása. Csönddésűritették a régvolt gyermekkacajt, szülői szeretetet, szerelmet...

Őrzik – már egyedül –, nem adják. Megsavanyodott szavakkal idézik, nem is nekünk, csak maguknak...

Allunk az ajtóban, elfelé. Zsebükbe rejtik mosolyunkat, meleg kézszorításainkat, a reményt; lesz még jobb is!

És elhiszik, nekünk elhiszik, mert Isten embeerei vagyunk. Visszatipegnek a lábaskában rottyogó paprikás mellé, kavarintanak rajta egyetlen-kettőt.

Hopp! Eszükbe jut, meg se kínáltak minket kávéval. Aztán elmosolyodnak, fekete nélkül is tudunk beszélgetni, és még zacc sem maradt lelki poharainkban.

Jól megszedett karácsonyfának érezzük magunkat, ahol minden cukorka egy-egy istenes gondolat, vagy só, hogy ízt adjon sótlanságunknak...

Visznek lépteink. Tele gondolatokkal lépdelünk egymás nyomában. Mi is megszedtük karácsonyfáikat; talán könnyebb lett fájdalmuk, gyászuk, magányuk.

Újra hiszik, Isten mindenkit szeret. Még őket is.

* * *

A kapu előtt autó. Itthon van a lány.

– Jaj, olyan jó, hogy gyűttek, Rózsa. Majd ütet is mögszentölik. Ráfér.

Rég nem láttam a lányát. Valamikor együtt jártunk iskolába. Ő egy évvel fiatalabb nálam. Nem

sokat beszél. Zavart. Van már tíz éve is, hogy utoljára találkoztunk. Az apja temetésén. Városlakó lett. Elment, ne legyen unalmas az élete itt falun... Egyedül él. Nincs családja, nincs lakása. Így alakult. Albérletben tengődik. Ki tudja, egyáltalán szereti-e valaki?!

Az anyjára lassan rádől a ház.

– Nem kő ez mán sénkinek – elpityeredik a töpörödött nénike.

– Van munkahelyed?

– Akad – mosolyog zavartan.

Hallgatunk.

Tudom sanyarú sorsát. S ő tudja, hogy tudom...

Hepehupás téglaut mutat irányt a ház küszöbéig. Az ablakok zöldre festve. Az ajtó előtt macska ül, nem mozdul, de nyugalomban ott van az ugrásra kész riadalom: kik ezek?

Topogó csizmáink zaját nem sokáig tűri. Kinyílik az ajtó. Végre. Jó volna besurrannia, hisz eddig erre várt. De ezek az idegenek... inkább elfut.

Sovány, csontos arcú, kendős néni néz ránk. Arca mosolyog, de szemében végtelen szomorúság ül. Várt már bennünket. Egyedül él. Persze gyermekei szokták látogatni, csak... épp most, karácsonykor nem tudtak hazajönni.

Gyertyát gyújt. Imádkozunk. Kezét idegesen kulcsolja össze... A férje képét nézem a falon. Nemrég temettük.

– Emönt az én uram. De rossz égyedű.

Mikor még élt a férje, rettegte őt. Rosszul bánt vele. Az egész falu tudta.

– Na, üljenek lé égy kicsit.

Leülünk. A gyertyaláng is idegesen lobog. Hallgatunk. Miről kérdezzem?

A férjét siratja, a lánya után szomorú...

– Hogy szolgál az egészség?

– Mindönöm fáj. Annyi gyógyszert szödök, mög sé tudom mondani, melyik mire való.

– Inkább főzzön finomakat. Azt egye, ne a gyógyszert.

– Nincs étvágyam, lányom. Nem esik jó sémmi...

Kikísér bennünket. Sokáig áll a kapuban. Hosszan néz utánunk. Mintha még várna valakit.

Mintha mindig várna valakit...

A gazda a kapuban áll. Ki-be leng. Látszik, minket vár. Nem hiszek a szememnek.

Évek hosszú során át nem kellett a Kisjézus-áldás. Kizártak minket, vagy kiküldtek. Elfogadtuk. Arra gondoltam, a születendő Jézuskát sem fogadták be, miért lennének mi különbek. Tavaly a feleség már nem bírta tovább, behívott minket, mert neki hiányzott az áldás. Sokat harcolt a férjével, míg rábírta. Szomorú állapotok fogadtak. A férj a fotelben ült, és nem tudta eldönteni, beengedjen-e, vagy foghegyen való beszédével éreztesse, hogy kívül tágasabb.

Aztán beengedett. Az egyik szemére vak volt. A másik szeme súlyos műtétre várt, de már nem reménykedett. Elkönyvelte a teljes vakság bekövetkeztét.

– Ne adjuk fel a reményt – mondtam. – Imádkozzunk.

Imádkoztunk.

Eltelt egy év, s a gazda minket vár... különös.

Mosolyogva fogtunk vele kezét. Boldog új esztendőit kívántunk. Alig hallotta meg, csak beszélt, beszélt. Az az érzésem támadt, mindent el akar mondani abban a tíz percben, amíg náluk tartózkodunk.

Hagytuk. Nem vágunk szavába.

– Emlékszik, Rózsika? Tavaly imádkoztunk, hogy sikerüljön az operáció. Láti? Most itt vagyok, oszt látok. Igaz csak a fé szömömre, de látok.

Melegség öntötte el szívünket. Vannak még, akik hisznek a csodákban...

Eleven volt. Viccelődött újra, és egyre csak beszélt. Mosolyogtunk. Elbúcsúztunk, de sokáig kísért minket, és...

– Nem győzők hálát adni az Istennek!!! – sorolgatta.

A nap kisütött. Ragyogni kezdett körülöttünk a frissen hullott, tiszta hó. Vakította szemünket. A kémények barátságosan füstölögtek. Egyikünk se szólt, csak leheletünk párállott fejünk körül, mint valami glória, de nyomban el is tűnt.

Két szép gyermek, egy alkoholista férj és egy szívós, kitartó asszonyka.

A ház takaros, de remeg benne a lélek. Belül kellemesen lakható, de kívül omladozik. A férj még nem oly régen dolgozott, azután felmondtak neki, mint annyi más munkatársának. Felesleg lett. Itthon nem találja helyét.

Italba menekül. Segélyből élnek. Lassan súlyyod el a becsület, a kitartás, a remény.

Az asszony minden vasárnap templomba jár gyerekeivel együtt. Lánya középiskolás, fia kamasz. Rendíthetetlenül imádkozik az uráért, pedig veri is, és számtalanszor kizavarta már a házból...

– Mit csináljak?! Szeretöm.

* * *

Ica néni már messziről integet nekünk. El ne kerüljük házukat!

Nevetve mondja:

– Én már kitalálok a fűvet égy csíkba, annyiszó ki-be gyüvök!

– Ki nem hagytuk volna magukat – nevetünk vissza.

És valóban. Látszik, készültek. A konyha finom meleg. A feszület gyertyával az asztalon. A kredencen végigsorakoztatva a poharak, kávécsészék.

A falu végén járunk már, úgy gondolhatták, a ház megáldása után jól jöhet egy kis meleg frissítő, kávé vagy tea. Nagyhangú, vidám népség. Egymást előzve mesél az idős házaspár, de rá kell terelnem a szót jövetelünk céljára, amikor is elhallgatnak. Imádkozunk. Szentelés közben arra gondolok, mennyire rég láthattak már vendégül valakit, ha ennyi mondanivalójuk van. Tréfás emberek. És ebben a házban az Úr is tréfás.

Alig ülünk le a kínált helyre, beszédbe elegyedve, kicsap a füst a tűzhelyből. Kicsap egyszer. Kicsap kétszer. Kicsap sokszor... Mi kedélyesen beszélgetünk tovább, már-már alig látva egymást, mire a gazdának feltűnik:

– Tán ajtót kék nyitni.

– Hógyis né! Kimén a meleg – így a gazdaszszony.

Tovább ülünk a füstben, hol köhögve, hol könnyezve. Szürcsölgetjük a feketét, ők meg anekdotáztatnak egyre vidámabban. Láthatóan nem zavarja őket a füst. Talán megszokták már, vélekedem magamban. Nem sokáig bírom,

ajtót nyitok. Hiába. A falat is kidönthetném, a füst akkor se távozna. Hessegeti már mindenki. Ablakot is nyitnak, de a huzat bevágja. Gyorsan kitámasztja a gazdasszony a gazda sipkájával, az meg kiesik. Nagyot kacagunk. Szegény gazdaszszony, végül is kivégzi a tüzet nagy bocsánatkérések közepette. Lapátra húzza a paraszat, és kifüstölög az udvarra. Na végre, kiszáll a füst, de vele a meleg is.

Kacarászva, restelkedve kísérik ki minket, három füstölt sonkát, a lassan felragyogó csillagok dermesztő hidegére. Azt kérdezzük egymástól nevetve, karácsony van-e, vagy húsvét, miközben elnyel bennünket a ködös januári éjszaka.

* * *

A ház környéke rendetlen. A konyha elhanyagolt. Festetlen, takarítatlan, szellőzetlen. Elhagyott férj rezidenciája. Morzsa az asztalon, Morzsi az asztal alatt. Macska a padon és sok-sok ivócimbora a székeken. Adnak-vesznek épp. Nevetnek, tréfálkoznak. Nekik mindig rendben a szénájuk. Szájuk füstöt lehel, és pálinkabúzt, de szívesen fogadnak minket. A házigazda kiválik közülük, és felénk mosolyog.

– Gyűjjenek, már vártuk magukat.

Lezser természetességgel fogad minket, mint aki – legalábbis – királyi trónról lépne le. Imádkozunk a fojtott levegőjű konyhában, miközben rosszul érezzük magunkat. Az orrom küldene kifelé, a szívem marasztana. Kedves emberek, otromba egyszerűségükben is...

Elköszönni készülünk. A gazda megálljt int.

– Gyűjjenek velem. Áldják mög az én kis birodalmamat is.

Meglepődöm, de követem.

Néhány méterrel odébb, a kertben, csodaország tárul elénk.

Üvegházak végeláthatatlanja.

Palánták, öntözőberendezés takaros sorba állítva. Magvak elrendezett skatulyába válogatva. A föld „kiporszívóva”, trágyadomb magaslik várva sorsát. Teli szívvel tekint végig munkáján. Lelke minden melegét rásugározza „birodalmára”. Áldást osztok. Pillanatok alatt elfelejtem, honnan jöttem ki.

Felesége elhagyta. Gyermeke ritkán látogatja, unokáját... tán még nem is látta, de szíve telve

maradt apai gyöngédséggel, odaadással, kitarással, szeretettel. És ez az apa nevel, továbbra is nevel. Igaz, nem gyermeket, nem unokát, csak káposztát, karalábét, karfiolt és paprikát, de ezeket oly szépre, hogy a környékről hozzá járnak zöldségféléért.

A kert szépsége lelke szépségéről árulkodik. Isten vele van.

* * *

Két házuk is van. Sosem tudom, melyikbe menjünk. Könnyű most Rábén házat venni. Nevetségesen olcsó. Aki tehetősebb, az a fél utcát megvásárolhatja.

Mindkét ház kapuja tárva nyitva, mint ahol soha sincsenek otthon, vagy ha mégis, egyik lábuk mindig indulófélben.

Az udvarok tele munkagéppel, kutyával. Lánccukat szagatva jelzik, idegenek érkeznek. A gazdaság óriási, vélné az ember, legalább tízen laknak itt. Amerre nézel, minden dolgos kezek után kiált.

Van is itt dolgos kéz! Kopogtatásunkra nem nyílik azonnal ajtó. Mire végre mégis, két álmos szem tekint ránk. Nem jöttünk jókor, érezzük mindnyájan. De azért bemegyünk. Délutáni szieszta a család, illetve a férj és a feleség. Mindketten fiatalok, alig öt éve házasok. Dolgosak,

fürgék. Szaporítanak két marokkal... „Csak nem szaporodnak” – fanciesalít sekrestyésem, aki mindent tudni vél.

– Ráérünk arra még! Előbb mindent megte-remtünk a kis csemetének, mondja az apajelölt, mikor arra terelődik a szó, hogy „gyerök kék mán a házhon”.

Úgy mondja ezeket a szavakat, mint aki maga sem hiszi, de az is lehet, tényleg így gondolja.

– Az anyja is ilyen vót. Csak kapart holtáig-lan, mígnem evitte a rák. Belátta mán akkó, hogy sémmit sé élt, csak dógozott, de mán késő vót – morfondírozik a sekrestyés, miközben ballagunk kifelé, olyan érzéssel a szívünkben, mint ahol bizony nem volt kedves vendég a „három király”.

Hogy is lett volna az, hisz nincs a házban Kis-jézus, akinek mirhát, tömjént és aranyat hoztunk volna szívünk legföltettebb kincseiből. Pedig lehetne...

De kérdés, lesz-e valaha is? Hej, de sok kis-gyerek kellene Rábéra, hogy ne tűnjön el, ne fogyjon el ez a kicsi falu, itt a hármashatár legcsücskében.

* * *

**Részletek a szabadkai Grafoprodukt kiadásában az év elején megjelent könyvből*

Kőnő